GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ה, 2025
מספר השאלון: 1215
שם התלמיד/ה: _____

תנ"ך

שאלון 1215 (מסלול גמיש)

הוראות לנבחן

תוכנית הבגרויות הגמישה

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון – (1×40) – 40 נקודות

פרק שני – (1×40) – 40 נקודות

פרק שלישי – (1×20) – 20 נקודות

סך הכול – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אין להעתיק את השאלה; יש לכתוב את מספרה בלבד. (2) יש להתרכז בנושא. יש לשים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה. כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

כללי המענה במועד זה (קיץ תשפ"ה): לפי המסמך הכולל למורים על תכנית הבגרויות הגמישה (מנהלת תחום דעת תנ"ך ממ', 24.09.24, כ"א אלול תשפ"ד; נספח 1, "בחינה חיצונית – מתווה חדש", מבנה הבחינה וחוקי המענה, אפשרות ב' – פרק ראשון סיפור התהוות האומה ופרק שני נושא בחירה, כמו בשאלון 1215): פרק ראשון – שאלה אחת מתוך 1–2, כל הסעיפים (א' 12, ב' 14, ג' 14) = 40; פרק שני – נושא בחירה אחד, כל הסעיפים בשאלה (א' 12, ב' 14, ג' 14) = 40; פרק שלישי – סעיף א' חובה ועוד סעיף אחד מתוך ב'–ד' = 20. בנספח חלוקת הנקודות בפרק השלישי היא 10 + 10, ובשאלון מודפס 12 + 8; כאן מובא הניקוד המודפס. בפרק השני מודפסות בתוך כל שאלה גם השורות "ענו על סעיף א – חובה" ו"ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג", אך הוראת הפרק המודפסת והנספח מורים לענות על כל הסעיפים (12 + 14 + 14 = 40), ולכן כל הסעיפים פתורים כאן.

הערה לפתרונות: בפסוקים המצוטטים השם המפורש נכתב בצורת ה'. בשמות כ, ט"ו–ט"ז נשמרת מספור הפסוקים שבשאלון, והמספור האחר מובא בסוגריים.

בהצלחה!

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

השאלות

פרק ראשון – התהוות האומה

ענו על אחת מן השאלות 1–2.
בשאלה שבחרתם, ענו על כל הסעיפים (לסעיף א – 12 נקודות; לסעיף ב – 14 נקודות, ולסעיף ג – 14 נקודות).

1. קריעת ים סוף

(40 נקודות)
(ראו בנספח: רש"י על שמות יד, ח)

קראו שמות, פרק י"ד.

א. קראו פסוקים ה'–י"ד.

(1) מה גרם לעם לצעוק אל ה', ובמה הם האשימו את משה? (6 נקודות)

(2) מה הבטיח משה לבני ישראל כדי להרגיע אותם? (6 נקודות)

(12 נקודות)

ב. קראו פסוקים ה'–ח'.

(1) מהי הסתירה בין הנאמר בפסוקים ה'–ז' ובין הנאמר בפסוק ח' בנוגע לחופש הבחירה של פרעה? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (7 נקודות)

(2) קראו גם את פירושו של רש"י לפסוק ח' שלפניכם.

"וַיְחַזֵּק... - שהיה תולה [מתלבט] אם לרדוף אם לאו, וחיזק את ליבו לרדוף".

לדעתכם, האם על פי פירושו של רש"י היה לפרעה חופש בחירה בהחלטה לרדוף אחר בני ישראל? נמקו את דבריכם. (7 נקודות)

(14 נקודות)

ג. קראו פסוקים ל'–ל"א.

(1) מה ראה העם, ומהי התובנה שלו בנוגע לאלוהים ובנוגע למשה בעקבות מה שראה? (7 נקודות)

(2) קראו גם שמות, פרק כ', פסוקים ט"ו–ט"ז (בנוסחים אחרים הפסוקים עשויים להיות שונים. קראו את הקטע המתחיל במילים: "וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת" ומסתיים במילים: "פֶּן נָמוּת").

הסבירו כיצד האמונה של העם במשה באה לידי ביטוי בפסוקים אלה בפרק כ'. (7 נקודות)

(14 נקודות)

2. חטא העגל

(40 נקודות)

קראו שמות, פרק ל"ב.

א. קראו פסוקים א'–ו'.

(1) מה דרש העם מאהרון ומדוע? (6 נקודות)

(2) הסבירו כיצד נענה אהרון לדרישת העם, אך ניסה לדחות את מימושה. בססו את דבריכם על הכתוב. (6 נקודות)

(12 נקודות)

ב. קראו פסוקים ט"ו–כ'.

(1) ציינו שתי פעולות תקיפות שעשה משה. פעולה אחת בנוגע ללוחות הברית ופעולה אחת בנוגע לעגל, והסבירו מהי מטרתה של כל אחת מן הפעולות. בססו את דבריכם על הכתוב. (9 נקודות)

(2) קראו פסוקים ל'–ל"ב.

מה משה מבקש מה', והאם לדעתכם בקשה זו מעידה על היותו מנהיג אחראי? נמקו את דבריכם. (5 נקודות)

(14 נקודות)

ג. קראו פסוקים כ"א–כ"ה.

(1) הסבירו במה האשים משה את אהרון. (4 נקודות)

(2) כיצד ניסה אהרון להקטין את מידת אחריותו לדברים שבהם הואשם?

הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על שתי דוגמאות מן הכתוב. (10 נקודות)

(14 נקודות)

פרק שני – נושאי הבחירה

ענו על אחת מן השאלות 3–7.

בשאלה שבחרתם, ענו על כל הסעיפים (לסעיף א – 12 נקודות; לסעיף ב – 14 נקודות, ולסעיף ג – 14 נקודות).

---

3. שיבת ציון – בניית המזבח ויסוד הבית

(40 נקודות)

(ראו בנספח: ד' מרקס, עזרא ג', "מה, זה הכול?", בתוך אתר 929)

קראו עזרא, פרק ג'.

ענו על סעיף א – חובה.

א. קראו פסוקים א'–ה'.

על פי פסוק ב', הפעולה הראשונה של שבי ציון הייתה בניית מזבח לאלוהי ישראל.

הסבירו מה הן שתי הסיבות שבגללן הזדרז העם לבנות את המזבח. בססו את דבריכם על הכתוב. (12 נקודות)

(12 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

קראו עזרא, פרק ג', פסוקים ו'–ט'.

(1) הביאו שתי דוגמאות להכנות לבניית בית המקדש השני, והסבירו כיצד הן מעידות על חשיבותו של המקדש בעבור שבי ציון. הסבירו את דבריכם. (9 נקודות)

(2) קראו גם חגי, פרק א', פסוקים ב'–ד'.

לדברי פרשנים רבים המשמעות הנוספת של המילה "סְפוּנִים" בהקשר זה היא "בנויים מעצי ארזים".

על פי פירוש זה, הסבירו מהי הביקורת המשתמעת מדברי חגי על התנהלותם של שבי ציון בנוגע לבניית היכל ה'. (5 נקודות)

(14 נקודות)

ג. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

קראו פסוקים י"א–י"ג וגם את דבריה של דליה מרקס שלפניכם.

"התגשמות חלום היא רגע של תחושת חסד מופלאה, אבל במקרים רבים בצידה אנו חווים גם אכזבה מובנית, שעליה לא נהוג לדבר".

(ד' מרקס, עזרא ג', "מה, זה הכול?", בתוך אתר 929)

(1) כיצד באה לידי ביטוי בפסוקים אלה תחושת החסד, וכיצד באה בהם לידי ביטוי האכזבה? מה גרם לכל אחת מן התחושות האלה של שבי ציון? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (9 נקודות)

(2) קראו גם תהלים, פרק קכ"ו.

הביאו מן המזמור דוגמה אחת לתחושת החסד שחוו שבי ציון. הסבירו את דבריכם. (5 נקודות)

(14 נקודות)

4. ירמיהו מול חנניה בן עזור

(40 נקודות)

(ראו בנספח: ר' נריה בן שחר, ירמיה כ"ח, בתוך אתר 929)

קראו ירמיה, פרק כ"ח.

ענו על סעיף א – חובה.

א. קראו פסוקים א'–ד'.

(1) מהו האירוע ההיסטורי שחנניה בן עזור מזכיר בפסוקים אלה, ומהי נבואתו בנוגע לאירוע זה? (6 נקודות)

(2) הסבירו מה בדבריו של חנניה עשוי לשכנע את קהל שומעיו שהבטחתו תתגשם. (6 נקודות)

(12 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

קראו פסוקים ה'–י"א.

מצד אחד ירמיהו מקווה שנבואת חנניה תתגשם, ומצד אחר הוא מטיל בה ספק.

(1) כיצד באה לידי ביטוי תקוותו של ירמיהו שנבואת חנניה תתגשם? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (5 נקודות)

(2) הוכיחו כי ירמיהו מטיל ספק בנבואת חנניה באמצעות ההבחנה שהוא יוצר בין נביא שקר לנביא אמת. (9 נקודות)

(14 נקודות)

ג. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

קראו פסוקים י'–י"ד וגם את דברי רבקה נריה בן שחר שלפניכם.

"גם היום מופיעים עושי המופתים [עושים מעשים סמליים] בשעות של שבר וקושי. הנמצאים במשבר נאחזים בניסים המובטחים להם כדי לצאת מהמצב הבלתי נסבל שבו הם נמצאים".

(ר' נריה בן שחר, ירמיה כ"ח, בתוך אתר 929)

(1) לפי פסוקים י'–י"א, מהו המעשה הסמלי שעשה חנניה לעיני העם, ומהי מטרתו לפי הקטע שקראתם ולפי דברי חנניה? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (7 נקודות)

(2) לפי פסוקים י"ג–י"ד, כיצד המעשה הסמלי שה' מבקש מירמיהו לעשות משמש מענה לחנניה, ומהו המסר לעם המשתמע מדבר ה' לירמיהו בפסוק י"ד? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (7 נקודות)

(14 נקודות)

5. קדושים תהיו – חוק וחברה

(40 נקודות)

(ראו בנספח: משנה, אבות ד, ב)

קראו ויקרא, פרק י"ט, פסוקים א'–ד' וגם פסוקים ט'–י"ח.

ענו על סעיף א – חובה.

א. קראו פסוקים ט'–י' וגם פסוק ט"ו.

(1) בפסוקים אלה אפשר לראות שלעיתים המחוקק המקראי דורש להפלות לטובה קבוצות מסוימות בחברה, ולפעמים הוא דורש לנהוג באופן שוויוני כלפי כולם.

על פי פסוקים אלה, הביאו הוכחה לכל אחת מן הדרישות האלה, והסבירו את דבריכם (סך הכול – שתי הוכחות). (8 נקודות)

(2) מהי הסיבה לדרישות השונות האלה של המחוקק? נמקו את דבריכם. (4 נקודות)

(12 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

קראו פסוקים י"א–י"ב ופסוקים י"ז–י"ח וגם את דבריו של בן־עזאי שלפניכם.

"בן עזאי אומר... מצווה גוררת מצווה ועבירה גוררת עבירה".

(משנה, אבות ד, ב)

(1) על פי פסוק י"א, הסבירו כיצד בא לידי ביטוי הרעיון ש"עבירה גוררת עבירה", ולאיזו תוצאה חמורה עבירות אלה מובילות על פי פסוק י"ב? (7 נקודות)

(2) על פי פסוקים י"ז–י"ח, הסבירו מהו הקושי בדרישה "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ" (פסוק י"ח), וכיצד שניים מן החוקים הנזכרים בפסוקים י"ז–י"ח עשויים לסייע להתמודד עם קושי זה? (7 נקודות)

(14 נקודות)

ג. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

קראו פסוק י"ד.

חז"ל טענו כי הביטוי "וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ" נאמר בנוגע למקרים שבהם האחרים אינם יכולים לדעת אם האדם חטא, ורק הוא עצמו יודע בליבו אם נהג באופן מוסרי.

(1) על פי טענת חז"ל, מדוע השתמש המחוקק בביטוי "ויראת מאלהיך" בנוגע לחוקים המובאים בפסוק י"ד? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (7 נקודות)

(2) קראו גם דברים, פרק י"ז, פסוקים י"ח–כ'.

מדוע המלך לעתיד נדרש "לְיִרְאָה אֶת ה' אֱלֹהָיו" כאשר הוא מנהיג את עמו? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הפסוקים ועל טענת חז"ל. (7 נקודות)

(14 נקודות)

6. שיר המעלות לדוד – ירושלים הבנויה

(40 נקודות)

(ראו בנספח: ד' כהן־צמח, תהלים, פרק קכ"ב, "שיר אהבה לירושלים", בתוך אתר 929)

קראו תהלים, פרק קכ"ב.

ענו על סעיף א – חובה.

א. במזמור שלפניכם המשורר מתאר עלייה לרגל לירושלים.

(1) הביאו דוגמה אחת להתרגשותו של המשורר לפני העלייה לרגל ודוגמה אחת להתפעלותו מן העיר עם הגעתו אליה. הסבירו את דבריכם. (6 נקודות)

(2) מה המשורר מבטיח כאשר הוא נפרד מן העיר ירושלים? (6 נקודות)

(12 נקודות)

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

את משמעות הביטוי "כְּעִיר שֻׁחֲבְרָה לָהּ יַחְדָּו" (פסוק ג') אפשר להסביר מנקודת מבט דתית, מנקודת מבט לאומית ומנקודת מבט חברתית.

(1) בחרו בשתיים מנקודות המבט האלה, והסבירו את משמעות הביטוי על פי כל אחת מהן. (9 נקודות)

(2) כיצד החזרה על הביטוי "בית ה'" בתחילת המזמור ובסופו מדגישה את אחת מנקודות המבט שהסברתם? (5 נקודות)

(14 נקודות)

ג. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

קראו את דבריו של דוד כהן־צמח על מזמור קכ"ב.

"המשורר דובר הן בגוף יחיד הן בגוף רבים, ובכך הוא משמש פֶּה לציבור כולו. ירושלים עבורו איננה רק עיר, ירושלים מצטיירת בעיניו כאהובה".

(ד' כהן־צמח, תהלים, פרק קכ"ב, "שיר אהבה לירושלים", בתוך אתר 929)

(1) הביאו דוגמה אחת מן המזמור הממחישה את אהבתו של המשורר לירושלים, והסבירו אותה. (9 נקודות)

(2) על פי דבריו של ד' כהן־צמח ועל פי המזמור, הסבירו כיצד באה לידי ביטוי אחדותו של העם. (5 נקודות)

(14 נקודות)

7. איוב – הניסיון

(40 נקודות)

קראו איוב, פרק א'.

ענו על סעיף א – חובה.

א. קראו פסוקים א'–ד'.

מהי תפיסת הגמול "צדיק וטוב לו", וכיצד היא באה לידי ביטוי בפסוקים א'–ד'? הסבירו את דבריכם. (12 נקודות)

(12 נקודות)

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

קראו פסוקים ז'–י"ב.

(1) מהי המחלוקת בין ה' ובין השטן בנוגע לצדיקותו של איוב? כתבו שני טיעונים שהשטן מביא לחיזוק דבריו. הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (7 נקודות)

(2) קראו איוב, פרק א', פסוק ה'.

מצד אחד אפשר לטעון כי התנהגותו של איוב בפסוק ה' עולה בקנה אחד עם דברי השטן (שאותם כתבתם בתת־סעיף 1), ומצד אחר אפשר לטעון כי התנהגותו אינה עולה בקנה אחד עם דברי השטן. נמקו כל אחת מן הטענות. (7 נקודות)

(14 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ג. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

הביטויים "בשורת איוב" (בשורה קשה) ו"ייסורי איוב" נהפכו לביטויים שגורים בשפה העברית.

(1) קראו פסוקים י"ג–י"ט.

הביאו שני אמצעים רטוריים מפסוקים אלה, והסבירו כיצד הם מעצימים את חומרת הבשורות שקיבל איוב. (9 נקודות)

(2) קראו איוב, פרק ג', פסוקים כ'–כ"ו.

על פי פסוקים אלה, מהי תגובתו הרגשית של איוב על ייסוריו? הסבירו את דבריכם. (5 נקודות)

(14 נקודות)

פרק שלישי – קטע להבנה ולניתוח

ענו על סעיף א – חובה (12 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב–ד (8 נקודות).

---

8. אליהו בנחל כרית ובצרפת

(20 נקודות)

(ראו בנספח: י' אמית, "מלכים א', פרק י"ז", עולם התנ"ך, עמ' 169)

קראו מלכים א, פרק י"ז.

ענו על סעיף א – חובה.

בפסוק א' אליהו מכריז שתהיה בצורת בארץ בעקבות חטאי האלילות של ישראל.

א. קראו פסוקים א'–ז'.

הסבירו שני דברים שעשה ה' כדי להציל את אליהו מן הבצורת. (12 נקודות)

(12 נקודות)

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ד.

קראו פסוקים ז'–י'.

(1) לאן שלח אלוהים את אליהו ומדוע? (3 נקודות)

(2) קראו את דבריה של יאירה אמית שלפניכם.

"העלילה מתרחשת הפעם בתחום האמור להיות בשליטתו של הבעל [אל הגשם], והנה גם שם שוררת בצורת".

(י' אמית, "מלכים א', פרק י"ז", עולם התנ"ך, עמ' 169)

על פי דברי י' אמית, מהו הרעיון התאולוגי (דתי־אמוני) שבא לידי ביטוי בפסוקים אלה? הסבירו את דבריכם. (5 נקודות)

(8 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ג. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ד.

קראו פסוקים י׳–י״ד.

(1) מה ביקש אליהו מן האלמנה מצידון בפסוק י״א, ומדוע על פי פסוק י״ב היה לה קשה להיענות לבקשה זו? (3 נקודות)

(2) על פי פסוקים י״ג–י״ד, מהו הקושי בבקשה הנוספת של אליהו מן האישה, וכיצד הוא שכנע אותה להיענות לבקשה זו? הסבירו את דבריכם. (5 נקודות)

(8 נקודות)

ד. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ד.

קראו פסוקים י״ז–כ״ד.

(1) לפי פסוקים י״ז–י״ח, מהי טענתה של האישה כלפי אליהו, ומהי הסיבה לדבריה אלה? (3 נקודות)

(2) יחסה של האישה אל אליהו בפסוק כ״ד שונה מיחסה אליו בפסוק י״ח.

מהו השוני, ומה גרם לו? הסבירו את דבריכם. (5 נקודות)

(8 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

נספח – המקורות

רש"י על שמות יד, ח

וַיְחַזֵּק... - שהיה תולה [מתלבט] אם לרדוף אם לאו, וחיזק את ליבו לרדוף.

ד' מרקס, עזרא ג', "מה, זה הכול?", בתוך אתר 929

התגשמות חלום היא רגע של תחושת חסד מופלאה, אבל במקרים רבים בצידה אנו חווים גם אכזבה מובנית, שעליה לא נהוג לדבר.

ר' נריה בן שחר, ירמיה כ"ח, בתוך אתר 929

גם היום מופיעים עושי המופתים [עושים מעשים סמליים] בשעות של שבר וקושי. הנמצאים במשבר נאחזים בניסים המובטחים להם כדי לצאת מהמצב הבלתי נסבל שבו הם נמצאים.

משנה, אבות ד, ב

בן עזאי אומר... מצווה גוררת מצווה ועבירה גוררת עבירה.

ד' כהן־צמח, תהלים, פרק קכ"ב, "שיר אהבה לירושלים", בתוך אתר 929

המשורר דובר הן בגוף יחיד הן בגוף רבים, ובכך הוא משמש פֶּה לציבור כולו. ירושלים עבורו איננה רק עיר, ירושלים מצטיירת בעיניו כאהובה.

י' אמית, "מלכים א', פרק י"ז", עולם התנ"ך, עמ' 169

העלילה מתרחשת הפעם בתחום האמור להיות בשליטתו של הבעל [אל הגשם], והנה גם שם שוֹררת בצורת.

כל הבגרויות בתנ"ך עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/tanach